

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ЛИТВИНЮК ОКСАНА МИКОЛАЇВНА

УДК 82.091 (043.3)

**АКСІОЛОГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ
ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ У КОНТЕКСТІ ТВОРЧОСТІ ВІЛЬЯМА ГОЛДІНГА**

10.01.05 – порівняльне літературознавство

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата філологічних наук

Тернопіль – 2011

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор
НЯМЦУ Анатолій Євгенович,
завідувач кафедри слов'янської філології та порівняльного
літературознавства
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича,

Офіційні опоненти: доктор філологічних наук, професор
АСТАФ'ЄВ Олександр Григорович, професор кафедри теорії
літератури і компаративістики Інституту філології Київського
національного університету імені Тараса Шевченка.

кандидат філологічних наук, доцент
ГУРДУЗ Андрій Іванович,
доцент кафедри української мови та літератури
Миколаївського національного університету
імені В.О. Сухомлинського.

Захист відбудеться 11 листопада 2011 року о 10.00 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 58.053.02 по захисту кандидатських дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук при Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2).

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2).

Автореферат розіслано 6 жовтня 2011 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Папуша

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Останні десятиліття характеризуються активізацією літературної компаративістики стосовно вивчення міжнаціонального контексту. Одним із принципово вагомих аспектів сучасного літературознавства є дослідження функціонування традиційного сюжетно-образного матеріалу різних генетичних груп у світовій літературі. Ця наукова проблема набула особливого значення в останні роки для яких характерна тенденція пошуку духовного коріння національної свідомості, спроба пов'язати сучасність із загальнолюдською історією, з минулим. Інакше кажучи, в сучасну епоху поняття традиції починає відігравати якісно іншу у порівнянні з попередніми епохами роль. А.Є. Нямцу вказує, що “звернення національної літератури до культурних традицій інших народів з однієї сторони допомагає зрозуміти їх специфічність, а з іншої збагачує та поглиблює свою духовність. У різні культурно-історичні періоди відкритість традиційних структур зумовлена специфічними замовленнями епохи-реципієнта. Діалоги між культурами спричинили явище мультикультуралізму, яке у найбільшій своїй мірі проявилось у ХХ ст., у будь-якому випадку жодна з епох не поводитися так вільно з культурними зразками, які стали традиційними, не проникала у сучасний контекст настільки активно. Духовна криза цивілізації цього періоду вимагала від письменників винесення на перший план загальнозначущих ідеалів та цінностей, виявити багатогранні зв'язки сучасних суспільних явищ з драматичною революцією людства у минулому”.¹

Реалістична поетика, ускладнена модерністськими, а потім постмодерністськими течіями, провокувала дуже широкий, можна сказати антидогматичний контекст переосмислення. Інакше кажучи, ХХ ст., як ніяка інша епоха, надзвичайно вільно поводитися із загальнокультурними традиціями. Крім того, змінилася сама функція міфології у літературному процесі. Мета такого перегляду полягає у встановленні кореляції між успадкованим змістом традиції та нормативними принципами, які вважаються кращими з точки зору уявлень певного покоління.

Актуальність дисертаційної роботи викликана потребою здійснити системний аналіз інтерпретації традиційних сюжетів та образів у творчості Вільяма Голдінга. У своїх версіях письменник часто звертався до тих аспектів, які мало цікавили авторів протосюжетів та сюжетів-зразків, при цьому переосмислення традиційного матеріалу здійснюється настільки глибоко і багатопланово, що складним є сам процес впізнання традиційних зразків. Вільям Голдінг виступає найбільш репрезентативним письменником Великобританії другої половини ХХ століття. Він досяг найвищого ступеня рецепції та переосмислення традиційного легендарно-міфологічного, біблійного та частково літературного матеріалу, що дало підґрунтя стверджувати про процес

¹ Нямцу А.Е. Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования): Монография / А.Е. Нямцу. – Черновцы: «Рута», 2007. – С. 12-14.

індивідуально-авторської міфотворчості у його літературному доробку. Міф для митця є важливим засобом переходу до макроісторичних масштабів, вихід за соціально-історичні та просторово-часові рамки заради виявлення вічних моделей особистісної і суспільної поведінки. Дослідження особливостей переосмислення традиційних образів, сюжетів та мотивів у його прозі сприятиме поглибленню осмислення творчості митця і допоможе повніше відтворити світоглядну концепцію автора.

Причини вибору зазначеного письменника вбачаємо у тому, що проза Голдінга виражена не тільки у використанні міфологічних мотивів, але і пов'язує романи з широкою літературною традицією. Це дає можливість прослідкувати та виявити особливості трансформації та міжрегіонального розповсюдження багатьох традиційних структур. Європейська культурна традиція безперечно впливає на літературні процеси різних країн та регіонів. У свою чергу ця традиція адаптується у залежності до геополітичних процесів у регіонах та власне “місцевої” художньої традиції. У такий спосіб можна охарактеризувати діалектику національного та загальнолюдського.

Проблема функціонування загальновідомих структур знайшла певне осмислення у працях вітчизняних та зарубіжних літературознавців, але дослідження трансформації міфологічних та біблійних сюжетів у творчості англомовного письменника ХХ ст. потребує цілісного осмислення процесів рецепції традиційного матеріалу.

Активне звернення мистецтва і літератури до різних форм міфомислення – одна з важливих тенденцій їх розвитку у ХХ столітті. Міфологізація, яка здійснюється у рамках різних творчих методів, напрямків та стилєвих течій – це діалог художника з однією чи кількома релігійно-міфологічними схемами, обумовленими традицією “загальної культури”. Міф приваблює письменників, композиторів, кінематографів не просто як вихідний сюжетний матеріал, а, перш за все, як специфічна художня система. Міф є втіленням позачасових та позаіндивідуальних цінностей, саме у ньому вбачають універсальний спосіб розкриття основних проблем та протиріч сучасності. Міфологічному тексту властиве особливе зміщення зображально-виражальних засобів, їх ідейні та структурно-композиційні функції досить різноманітні. Нарощення нового змісту за рахунок використання міфу в художніх полотнах велетенське і не піддається односторонньому трактуванню.

В українському літературознавстві дослідження закономірностей інтерпретації традиційних сюжетів, образів та мотивів носить цілісний характер: у Чернівцях створений науково-дослідний центр “Біблія і культура” під керівництвом А.С. Нямцу, існує певний напрям досліджень, представлений у ряді монографій автора та численних статтях. У своїх дослідженнях науковець залучає багатий художній матеріал з російської, української, білоруської, французької,

латиноамериканської літератур, де виявляє особливості трансформації онтологічних, аксіологічних та поведінкових доміант традиційного матеріалу.

Найбільш популярними та актуальними є студії, присвячені дослідженню функціонування міфу в авторських художніх світах XX та XXI століть. Неодноразово виникали дискусії щодо процесу міфологізації у літературі, який проявляє себе через посилений інтерес до міфологічних структур різних регіонів, проводилися конференції, видавалися довідники, бібліографічні вказівки, та слід зазначити, що до теперішнього часу велика кількість робіт не має систематизуючого та узагальнюючого характеру, які б охоплювали об'ємний історико-літературний матеріал і брали б за основу традиційні структури різного походження. У нестабільному історико-культурному контексті XX ст. для процесу неоміфологізації характерний феномен “штурм образів” (вираз К.Г. Юнга), тобто відбувається їх переосмислення в онтологічному та аксіологічному аспектах. Досить виразно видно, що визначені питання мають фундаментальний характер і вимагають системного підходу до їх вивчення та осмислення у синхронному та діахронному аспектах. Тому проблеми, поставлені у дисертаційній роботі, важливі у теоретичному та історико-літературному аспектах і потребують подальшого уточнення та розвитку, цим обумовлюємо актуальність дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри зарубіжної літератури (факультет іноземної філології) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, узгоджена з планами, тематикою її наукових досліджень.

Мета дисертаційного дослідження полягає у системному вивченні процесу переосмислення традиційних структур у прозових творах В. Голдінга. Постає завдання виявити та проаналізувати особливості функціонування традиційних образів, сюжетів та мотивів у контексті їх взаємозв'язку з глобальними процесами на шляху розвитку людства і проєкції досвіду минулого на сучасність та майбуття. Виникає потреба розглянути закономірності якісного переосмислення традиційної семантики та аксіологічних доміант легендарно-міфологічного матеріалу у романах автора під впливом зрушень у духовному контексті XX ст.

Мета передбачає розв'язання наступних **завдань**:

1. Осмислення проблем трансформації традиційного матеріалу у літературному контексті XX століття.
2. Розгляд онтологічних, аксіологічних та поведінкових аспектів традиційних інваріантів та їх літературних варіантів (мотив робінзонади, біблійний матеріал, фольклор, давньогрецька міфологія).

3. Визначення особливостей переосмислення легендарно-церковного (новозавітного) матеріалу В. Голдінгом як прояв загальних процесів секуляризації суспільної свідомості, аналіз євангельських образів у авторських літературних варіантах.

4. Аналіз літературної еволюції образів Прометея, Кассандри та інших міфологічних персонажів. Розгляд процесу руйнування традиційної семантики та аксіологічних домінант легендарно-міфологічного матеріалу.

5. Виявлення особливостей художньої інтерпретації сюжетно-образного матеріалу у романах В. Голдінга у контексті екзистенційних протиріч зазначеної епохи.

6. Осмислення процесу авторського міфотворення у контексті духовно-ідеологічних катаклізмів у англійському суспільстві II половини XX ст.

7. Окреслення жанрової специфіки творчого надбання В. Голдінга, її обумовленість особливостями трансформації традиційного матеріалу.

8. Визначення особливостей переосмислення автором морально-психологічних домінант традиційних образів у творчості Голдінга, як універсальних моделей особистісного та соціального буття.

Методологічну та теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних та зарубіжних філософів, культурологів та літературознавців. Теоретичні аспекти порівняльного літературознавства загалом і поняття “традиції” зокрема продуктивно розроблялися у працях Д. Наливайка, Є. Мелетинського, Ю. Лотмана, А. Нямцу, Р. Барта, О. Веселовського, Б. Шалагінова, А. Гулиги, Т. Денисової, Н. Фрая, М. Бахтіна, Ю. Крістевої, О. Бушміна, О. Кеби, Л. Грицик, О. Астаф’єва, Т. Гундорової, В. Жирмунського, І. Неупокоевої, Р. Громьяка, М. Лановик, З. Лановик, Д. Дюришина. Усі проблеми вивчаються з позицій сучасної теорії компаративістики, передусім порівняльно-типологічного методу.

Характер поставлених завдань, специфіка матеріалу і рівень його осмислення зумовили вибір методів дослідження: культурно-історичний метод дозволив виявити зв’язок поезики романів В. Голдінга з подіями культурного життя епохи та історичними фактами; метод міфологічної критики сприяв визначенню неоміфологічних аспектів творчості письменника; типологічний метод дозволив простежити процес переосмислення традиції та новаторські начала у творчій манері автора. У дисертації також застосовано й інші принципи та методи: описовий та порівняльний; метод концептуального аналізу; синхронний та діахронний підхід до аналізу процесу рецепції традиційних структур; структурно-семантичний підхід до опису та порівняння першоджерела та його літературної рецепції; цілісний.

Об’єктом дослідження є формально-змістові трансформації легендарно-міфологічного дискурсу у романах В. Голдінга “Володар мух”, “Спадкоємці”, “Шпиль”, “Злодюжка Мартін”, “Подвійна мова”, “Вільне падіння” та повістях “Надзвичайний посол”, “Клонк клонк”, “Бог

Скорпіон?». Серед багатьох традиційних структур у творчому доробку автора беремо ті, що є загальновідомими та концентрують суттєві морально-етичні проблеми в історії розвитку людства, що орієнтовані домінантними характеристиками на дослідження і художнє моделювання буття індивідуума.

Предметом вивчення є характер рецепції та функції античного та біблійного дискурсу у романах В. Голдінга (процес переосмислення та функціонування мотиву робінзонади, інтерпретація міфу про втрачений рай та інших легендарно-міфологічних, біблійних та літературних традиційних схем у прозі В. Голдінга); неоміфологізація традиційних структур різного генетичного походження.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що в ній узагальнені результати зарубіжного і вітчизняного літературознавства у розробці теоретичних та історико-літературних аспектів функціонування традиційних структур легендарно-міфологічного, легендарно-церковного (євангельського) походження у ХХ ст. Розглядається еволюційна динаміка інтегральних характеристик класичного сюжетно-образного матеріалу, форми і способи його трансформації у різних національних літературах. У дисертації досліджуються закономірності синхронного та діахронного функціонування творчості В. Голдінга в англійській та західноєвропейських літературах. Розглянуто основні проблеми і тематичні напрямки функціонування легендарно-церковного матеріалу, основні аксіологічні мотивування євангельських колізій у творчості В. Голдінга.

Теоретичне значення дослідження визначається виявленням та виділенням закономірностей та особливостей художнього переосмислення традиційного сюжетно-образного матеріалу у романах В. Голдінга. Розглянуто основні проблеми і тематичні напрямки функціонування міфологічного та біблійного матеріалу, домінантні поведінкові та аксіологічні мотивування літературних варіантів традиційних образів та сюжетів. Предмет та проблематика дослідження окреслюють нові горизонти вивчення проблем функціонування традиції у літературному процесі ХХ століття. Визначено потенційні можливості форм трансформації класичного матеріалу в англійській літературі ХХ-ХХІ ст.

Практичне значення дослідження ґрунтується на можливостях його використання для подальшого опрацювання теоретичних та історико-літературних аспектів функціонування традиційних структур різних генетичних груп у творчості В. Голдінга. Розроблена методика вивчення традиційних структур може використовуватися при аналітичному розгляді численних факторів міжлітературних взаємозв'язків у тісному контакті з домінантними факторами конкретних соціокультурних епох. Результати дисертаційної роботи можуть багатопланово використовуватися у вузівській практиці при вивченні теоретичних курсів та спецкурсів, використовуватися у науковій роботі студентів та викладачів-літературознавців.

Особистий внесок здобувача полягає у здійсненні аналізу рецепції й переосмислення традиційного сюжетно-образного матеріалу в прозових творах письменника. Вивчення їх під кутом зору традиції є внеском в українське літературознавство. Вперше розроблений типологічний аналіз романів “Володар мух” В. Голдінга та “Володарка каміння” Е. Теннант. Дисертаційне дослідження є самостійною роботою, отримані результати й висновки сформульовані безпосередньо автором дисертаційного дослідження.

Апробація основних положень дисертації відбулася на міжнародних, всеукраїнських та вузівських конференціях: міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми філології та перекладознавства” (20.03.2008 р., Луцьк); Міжнародній науковій конференції “Філософія гуманітарного знання” (16-17.10.2009 р., Чернівці); III Міжнародній науковій конференції “Мова, культура і соціум у гуманітарній парадигмі” (26.11.2009 р., Кам’янець-Подільський); XIX Міжнародній науковій конференції “Мова і культура” ім. проф. Сергія Бурого (21-24.06.2010 р., Київ); Міжнародній науковій конференції “Мариністика в художній літературі” (9-10.09.2010 р., Бердянськ); Всеукраїнській науково-практичній конференції “Література і глобалізм: проблема духовно-етичних та історико-функціональних факторів класики у світлі міжнаціональних взаємин” (14-15.10.2010 р., Кам’янець-Подільський); I та II вузівських наукових конференціях молодих вчених (10-11.03.2009 р., 20-21.10.2010 р., Кам’янець-Подільський).

Дисертацію обговорено на засіданні кафедри зарубіжної літератури Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (11 травня 2011 р.).

Публікації. Основні положення дисертації представлено у монографії “Міфопоетика Вільяма Голдінга” у співавторстві з А.Є. Нямцу (авторові дисертації належать “Вступ”, розділи 2-4, “Замість висновків”), 15 публікаціях, 9 з них надруковано у провідних наукових фахових виданнях України.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаної літератури (353 позиції). Повний обсяг дисертації – 200 сторінок, з них 173 сторінки основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **ВСТУПІ** обґрунтовано вибір теми дослідження; сформульовано його мету і завдання; розкрито актуальність та наукову новизну, визначено методологічну основу та практичне значення дисертаційної роботи, окреслено об’єкт та предмет літературознавчих пошуків, наведено дані про апробацію основних положень дисертації.

Перший розділ дисертаційного дослідження “**ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОЧИТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ СТРУКТУР У ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ**” – містить два підрозділи. У підрозділі 1.1. “**Актуальні проблеми трансформації традиційного матеріалу у літературному контексті ХХ століття**” аналізується стан наукового вивчення питання “функціонування

традиційних сюжетів та образів у літературі ХХ ст.”, зосереджується увага на тому, що саме у літературознавстві ХХ ст. починає формуватися особливий науковий підхід до проблем “література і міф”, “література і традиція”, з’являються нові теоретичні та історико-літературні дослідження. Теоретичною основою роботи є наукові розробки А.Є. Нямцу (проблеми термінології, провідні ознаки традиційних структур, прийоми осучаснення традиційного сюжетно-образного матеріалу та ін.).

У підрозділі 1.2. **“До питання вивчення творчості В. Голдінга у сучасному літературознавстві”** подана історія голдінгознавства, яка охоплює півстоліття, та дозволяє виділити декілька етапів дослідження творів письменника.

Зарубіжні існуючі студії можна розділити на дві групи: роботи, що розглядають питання філософської проблематики романів і співвідношення їх зі світоглядними системами, і роботи, що стосуються окремих питань поетики, у яких використані різні методології аналізу тексту. У свою чергу, до першої групи можна віднести наукові роботи, які різняться методом дослідження: 1) зіставлення з християнською ідеологією (Д. Андерсон, П. Грін, Ф. Кермод); 2) розгляд творів як втілення філософії екзистенціалізму (Т. Бойл, М. Уолтер); 3) з позиції психоаналізу (Д. Розенфілд).

У другому випадку можна говорити про наступні трактування: 1) у руслі поетики міфологізму (статті Дж. Бейкера, Д. Спенглера, А. Флека); 2) структуралізму (В. Тайгер, Ф. Редпас); 3) контекстуального вивчення (Дж. Бейлі, С. Бойд, Б. Дік, С. Медкаф, У. Мюллер, Л. Ходсон); 4) іманентного аналізу (Я. Грегор, М. Кінкід-Уїкс); 5) проблеми стилю і природи символічного (Дж. Джіндін, Н. Дікен-Фуллер, Б. Олдсі).

У радянському літературознавстві склалася своя традиція дослідження творчості В. Голдінга. Такі дослідники, як Р.А. Анджапарідзе, Р.В. Анікін, А. Єлістратова, О. Зверев, В.В. Івашова, Н.П. Михальська, В.А. Скороденко, заклали основи вивчення творів письменника. Названо сучасних російських дослідників: О.З. Алєєва, Б.А. Мінц, Л.Н. Татарінова, Ю.О. Шаніна, О.І. Кузнєцова.

Українське голдінгознавство представлене дослідженнями С.Д. Павличко, О.К. Мельниченко, О.О. Товстенко, Л.Я. Мірошниченко, Г.М. Костенко, О.Г. Шаповал, та розвідками інших літературознавців (О.В. Кеби, Г.С. Стовби).

Другий розділ – “АКСІОЛОГІЯ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ЛЕГЕНДАРНО-МІФОЛОГІЧНИХ СТРУКТУР У ТВОРЧОСТІ В. ГОЛДІНГА” – містить п’ять підрозділів:

У підрозділі 2.1. **“Міф про “втрачений рай” (трансформація мотиву робінзонади у романі В. Голдінга “Володар мух”)**” проаналізовано процес переосмислення зазначеного мотиву в задекларованому романі, визначено особливості авторського формально-змістового наповнення

мотиву робінзонади. Здійснено типологічний аналіз романів “Володар мух” В. Голдінга та “Володарка каміння” Е. Теннант. Визначено що, якщо у робінзонаді Голдінга домінує дослідження причинно-наслідкових зв'язків між реальною та уявною дійсністю, реконструкція світоглядної та моральної катастрофи, то Е. Теннант зосереджується на дослідженні психології персонажів, що мотивує поведінку дівчаток у пограничних умовах, вивчає психологію дівчаток у період сексуального дозрівання, прослідковується роздвоєння індивіда на межі реальності та фантазії. Підтверджено, що за певний період функціонування сюжету робінзонади він набуває сталі формально-змістові характеристики, які визначають особливість його читацького сприйняття та окреслюють межі можливої інтерпретації у певний історико-культурний період. Проте зауважимо, що полісемантичність традиційного матеріалу та відносна стабільність смислових домінант дає перспективу комбінаторності їх структурно-змістових відносин.

У підрозділі 2.2. **“Літературна традиція у творчості Вільяма Голдінга (на матеріалі роману “Спадкоємці”)**” проаналізовано роман “Спадкоємці”, у якому письменник звертається до традиційного матеріалу (мотив робінзонади, міф про гріхопадіння) для дослідження сутності людини. У романі автор продовжує розвивати певні ідеї, окреслені у “Володарі мух”: завдає критики раціоналістичному світосприйняттю, по-новому інтерпретує міф про гріхопадіння, виявляючи темні сторони людської істоти, спроектовані на навколишнє середовище. Голдінг виявляє складність та амбівалентність душі людської, де ведеться споконвічна боротьба добра та зла, раціонального й ірраціонального. Митець дає своє бачення еволюції роду людського, де історичний розвиток трактується як рух по сходинках від напівтварини до людини розумної, яка постійно збагачує здобутки у різних сферах діяльності, ці поступки не завжди є паралельними та пропорційними еволюції моральних та загальнолюдських якостей індивіда. Структурно-формує функцію у цьому романі, як і в інших, виконують категорії простору та часу, міфу та символу. У світі ведеться постійна боротьба людини з нелюдськими ворожими силами усередині самої себе. Забравши релігійний фактор, людина робить свій вибір сама, базуючись на двійництві своєї натури. Часо-просторова віддаленість доісторичної епохи та художня інтерпретація традиційних схем виявилася якнайбільш дієвою для розкриття актуальних проблем сучасності XX ст.

У підрозділі 2.3. **“Семантична трансформація мотиву робінзонади у романі В. Голдінга “Злодюжка Мартін”**” проаналізовано роман “Злодюжка Мартін”, де відбувається взаємонакладання ціннісно-екзистенційних категорій міфу про Прометея та християнської символіки (план змісту) з мотивом робінзонади (план вираження). В образі Крістофера Голдінг автор контамінує традиційний матеріал різного генетичного походження. Як результат, відбувається деформація природних поведінкових схем і моделей, посилюється функціональність міфологічно-релігійних імперативів, що є основою онтологічних та аксіологічних домінант у

житті людства. Важливим фактором є перенесення життя Мартіна з реального часопростору в ірреальний, абстрактний хронотоп. Роман автора відносить читача до широкої літературної традиції та відкриває нові горизонти для вивчення міжлітературних перегукувань.

У підрозділі 2.4. **“Особливості переосмислення євангельського та легендарно-міфологічного традиційного матеріалу в романі Вільяма Голдінга “Шпиль”** аналізується роман “Шпиль”, де письменник порушує коло проблем: процес пізнання себе, темних сторін свого “я”, ідея нерозуміння, незнання життя, внутрішньої сліпоти людини, а також подвійності людської природи. Питання віри, мотив гріхопадіння, втрата невинності – головні для автора. “Літературний міф”, створений автором на основі євангельського матеріалу, демонструє прагнення до реалістичної предметно-побутової та морально-психологічної конкретизації. Суть такої інтерпретації полягає у намаганні виявити суттєві та елементарно-показові зв’язки та перегукування дуже різних за онтологічними та аксіологічними характеристиками епохи-реципієнта та універсальними категоріями загальнолюдського досвіду. Автор орієнтується на практичній гуманізації євангельських максим, осучаснює їх філософсько-естетичними концепціями, що виявляють складну систему асоціативно-символічних планів.

У підрозділі 2.5. **“Традиція та новаторство у повістях Вільяма Голдінга “Надзвичайний посол”, “Клонк клонк”, “Бог Скорпіон”** проаналізовано згадані повісті, де автор звертається до давньоєгипетських, євангельських та деяких світових літературних традиційних структур, обумовлених подібністю соціально-історичних, ідеологічних та морально-психологічних факторів, відбувається їх творче усвідомлене включення у сучасну світоглядну модель.

У повісті “Надзвичайний посол” Голдінг вкладає у поняття історичного прогресу перш за все зміни моральних якостей особистості, її взаємовідносин з добром та злом. Руйнування мрії про тільки позитивний вплив науки й технічного прогресу, наслідки Другої світової війни, дія “мирного атома” у Хіросімі та Нагасакі, спричинили перегляд ставлення людства до тенденцій суспільного розвитку. Гостро постало питання про морально-психологічну амбівалентність індивіда.

“Бог Скорпіон” – це нарис про життя давніх єгиптян, у якому автор акцентує увагу не на історичній достовірності подій, що зображені, а на їх морально-філософському змісті. Звертаючись до далеких часів минулого, Голдінг переймається проблемами його сучасників, йдеться (як і у багатьох його романах) про примарну самовпевненість “людини розумної”, неспроможність сприймати об’єктивну реальність навколишнього світу. Представник стародавнього світу чи європейської цивілізації ХХ ст. мають однакову хибну думку про унікальність своєї особи та світу навколо них, про виключність їх традицій та вірувань.

Художня модель світу в повісті “Клонк клонк” має яскраво виражені міфологічні ознаки, що проявляються у постійно повторюваних образах, символах та мотивах, автор відтворює художню модель реальності та намагається пояснити таку реальність.

Автор звертається до культурної традиції давніх народів, це дає можливість переоцінити та переосмислити своє трагічне минуле, актуалізувати проблеми сучасності та поглибити й збагатити найкращі традиції як національної (англійської) так і загальнолюдської духовності.

Третій розділ – “ОНТОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ ФУНКЦІОНАЛЬНОСТІ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ У РОМАНАХ В. ГОЛДІНГА” – має чотири підрозділи:

У підрозділі 3.1. **“Традиції та інновації у трансформуванні жанру антиутопії у ХХ ст. (на матеріалі роману В. Голдінга “Володар мух”)**” проаналізовано роман “Володар мух”, який має характеристики антиутопічної моделі. А.Є. Нямцу наголошує, що робінзонада стає формальною основою для численних літературних утопій, безлюдні острови втрачають географічну чіткість та стають місцем для моделювання різноманітних способів і форм осмислення опозицій “цивілізація-природа”, “особистість-соціум” і ін.¹

Перевертаючи популярний сюжет в антиробінзонаду, автор прагне показати, наскільки кардинально змінилося уявлення про природу людини у світлі історії ХХ століття. Тому роман “Володар мух ” був спрямований на переосмислення певного типу романної оповіді, що склалася у XVIII-XIX ст. і відображала філософію свого часу. Невипадково романи Голдінга відносять до так званих “романів випробувань”, та пов’язують з проблемою становлення людського характеру.

Голдінг залучає пасторальні елементи для того, щоб чіткіше окреслити дистанцію між зовнішнім благополуччям матеріального існування та розвалом морально-поведінкових орієнтирів маленьких жителів острова. Пасторальний світ школярів на острові є замкнутий, тому зруйнувати його можна лише зсередини.

У підрозділі 3.2. **“Трансформаційна функція простору та часу в романах В. Голдінга”** ці категорії мають філософський характер, вони зазнавали метаморфоз аксіологічного характеру: від базового поділу часового потоку на темпоральні відрізки та трактування часу як певного континууму для екзистенції у ній усього матеріально існуючого, до ідеї заперечення триєдності часу та визнання чотирьох вимірності оточуючого нас простору. Це вивільнило автора від дотримання хронологічно виваженої єдності текстів романів, що досліджувалися, втрачається актуальність характеристик реального часу (одномірність, безперервність, безповоротність). Автор часто удається до прийомів реверсивності з характерним рухом з площини романного

¹ Нямцу А.Е. Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования): Монография / А.Е. Нямцу. – Черновцы: «Рута», 2007. – С. 352.

теперішнього до романного минулого (чи романного майбутнього). Щодо концепції простору, яку пропонує В. Голдінг, слід підкреслити, що у більшості романів вона головним чином обумовлена системою подій. Ця концепція – деякий сумарний результат, який складається з маси окремих впливів простору на героїв. Перебуваючи в екстремальній ситуації, вони більш за все думають тільки про одне: як зберегти свої фізичні та психологічні сили, своє життя.

У більшості романів відмічається аналогія в описі протяжності у просторі та часі, використання просторовості для вираження інтенсивності, психічних переживань, зміни станів у зв'язку зі змінами психічних відчуттів, при цьому просторові номінації переходять у різноманітні сфери: буття, суспільність, діяльність, час, предмет, абстрактні значення. Вивчення окремо взятих категорій простору та часу, а також їх єдності у формі просторово-часового континууму дозволяє не тільки прослідкувати суттєві ознаки простору та часу як об'єктивних категорій, що характеризують організацію художнього тексту, але й виділити особливості впливу на емоційну сферу читача, залучаючи його до активної співтворчості.

У підрозділі 3.3. **“Прометеївські алюзії та ремінісценції міфу про Прометея у контексті романів В. Голдінга”** відзначається продуктивність образу Прометея у межах творчості одного автора. Традиційний образ містить у собі комплекс загальнолюдських ідей та уявлень, він є актуальним та схильним до осучаснення. Переосмислення міфу про Прометея є магістральним у романах Голдінга. Наприклад, традиційний образ знайшов втілення у одному з персонажів “Володаря мух” – це Роха. Він найбільш негероїчна постать голдінгівської версії Прометея, адже саме за допомогою товстих лінз його окулярів запалав вогонь на безлюдному острові. Роха є голосом здорового глузду, символом беззаперечної віри у раціональність людського існування, який завжди говорить про повернення додому, цивілізацію, правила і регулювання.

У романі “Спадкоємці” Голдінг прямо не звертається до традиційного образу, але робить досить чіткі посилання на зв'язок між знаннями та злом, який веде людину до страждання. Він синтезує дві традиційні схеми: міф про гріхопадіння та міф про Прометея, тому що в обох знання та страждання взаємозалежні.

Хоча ряд огидних діянь героя у романі “Злодюжка Мартін” є протилежними до героїчних вчинків Прометея, у передсмертних муках Мартін уявляє себе міфічними героями: Прометеєм, Атласом, Аяксом. Так, як Прометей ліпив людей з глини, Пінчер створив “карлика” у вигляді старої жінки з каміння.

У пізніших романах Голдінг менше звертається до міфу про Прометея. Хоча у повісті “Надзвичайний посол” автор втілює в образі Фанокла постать Прометея. Останній герой, якому Голдінг надає ознаки Прометея – це Іонід Пісістратид у незакінченому романі “Подвійна мова”. Голдінг надає Іону характеристик сучасного Прометея, людини, яка використовує богів для блага людей.

Створені автором прометеївські образи не завжди є сильними й бездоганними чи навіть дієвими, щоб просвітити темний, хаотичний світ, але вони символізують безсмертність людського духу, що відмовляється здаватись у найбільш гнітючих і вкрай складних ситуаціях.

У підрозділі 3.4. **“Голдінгівська літературна версія традиційного сюжетно-образного матеріалу (“Подвійна мова” у сучасному семантичному просторі)”** аналізуються особливості переосмислення традиційного матеріалу у романах “Подвійна мова” (образ Касандри) та “Вільне падіння”. Окреслено основні проблеми: свобода вибору, зв’язок Бога та людини. Значну роль у змістовій структурі цих романів Голдінга відіграє проблема вибору та активності життєвої позиції, яка прямо чи завуальовано постає перед героями. Автор неодноразово удається до замовчувань, містифікації, недомовленості, навіть чуда, з метою якнайбільше оголити, контрастувати реалістичне та раціональне. Тому у романах домінують не подієві плани, а світ ідей та моралізаторських відступів і повчань. Канонізований багатовіковий матеріал втрачає оригінальне смислове наповнення та несе нове навантаження, яке визначається аксіологічними, онтологічними та поведінковими детермінантами.

У **ВИСНОВКАХ** підсумовано основні положення та результати дисертаційної роботи. Творчість В. Голдінга гармонійно доповнила культурне надбання ХХ ст., де можна чітко простежити риси як національної, так і світової літератури. Завдяки зверненню до літературної традиції, конфлікти романів Голдінга вирішуються у співвідношенні з історією духовних шукань, починаючи з епохи Відродження і закінчуючи ХХ ст. Літературні твори минулого письменник сприймає як втілення свого роду соціальних і світоглядних міфів, сталих поглядів, орієнтуючись на які, людина будувала своє життя. Він відбирає найбільш знакові для свого часу твори, які поклали початок цілої традиції і з часом перетворилися на універсалії, які багато у чому формують суспільну свідомість.

У “Володарі мух” та “Злодюжці Мартіні” робінзонада втрачає ситуативно-ціннісний зміст та перетворюється автором у антиробінзонаду. В. Голдінг звертається до мотиву робінзонади, проте не героїзує її, а робить “прозою життя”, у результаті відокремлення людини (Мартіна) людей (англійських школярів) від суспільства відбувається на повсякденно-побутовому рівні, це необхідна умова для дослідження деструктивних процесів людської психіки. Це свідчить про великий трансформаційний діапазон робінзонади. Домінуючим принципом моделювання робінзонади у “Спадкоємцях” є акцентування трагічної безвихідності наступного буття людей, неминучості виродження людства, що залишилося.

Звернення В. Голдінга до євангельського сюжетно-образного матеріалу у романах, що досліджувалися, реалізовувалося у руслі англійської національної літератури з урахуванням певних аспектів світового літературного процесу. ХХ ст. з його чисельними драматичними потрясіннями та втратами суттєво трансформувало канонічні характеристики євангельського

традиційного матеріалу, розширило межі його семантичного та морально-психологічного переосмислення. В. Голдінг відійшов від їх загальноприйнятого тлумачення. Письменник показав своїх героїв носіями складних онтологічних та світоглядних комплексів, що орієнтують на сучасне уявлення про природу людини та оточуючий світ.

Дослідження прометеївських алюзій та ремінісценцій у творчості письменника показав, що один і той же образ у різних онтологічних контекстах породжує різні (іноді протилежні) асоціативно-символічні зв'язки та характеристики, несе у собі як позитивний, так і негативний зміст одночасно. Яскраво простежуємо взаємовідношення давніх та сучасних уявлень про ідеал, моральність у суспільстві, сучасність скориговує минуле пропорційно якою мірою минушина “керує” сучасністю. Семантична варіативність традиційного змісту образу Прометея у романах Голдінга буде спричинена аксіологічними принципами митця, детермінованих, живим діалогом з традицією, задумом та ідеєю конкретного твору. У романах, що досліджувалися, виділили прямі та асоціативно-символічні перегукування з міфом про Прометея. Проте спорідненою рисою кожного звернення у романах до образу є орієнтація на внутрішній світ особистості.

Традиційний образ Касандри у романі Голдінга “Подвійна мова” переосмислюється у новому національно-культурному аспекті творчо засвоюється та перетворюється, розробляються оригінальні мотивування, психологізується. Письменник комбінує його традиційну семантику (сліпе підкорення волі богів, пасивність, трагічне безвихідне становище) із власними автохтонними елементами (якісно нове ставлення до таких понять, як “бог”, “доля”, “фатум”). Баналізація та дегероїзація образу здійснюється шляхом втрати сили важливості дару пророцтва, виведенням провидиці на перший план романної оповіді. Конфлікт протистояння особистості – натовпу (духовність – моральна сліпота) не має подієвого характеру, а швидше переходить у внутрішнє протистояння (усвідомлення Кассандрою власного безсилля, неможливості активних дій зі своєї сторони). Підкреслена віддаленість автора-публікатора (роман побудований “текст у тексті”) породжує ілюзію достовірності, створює ефект об’єктивованої суб’єктивності наративу, саме так Голдінг завуальовує певну міру іронічності щодо класичного зразка. У цьому випадку можна говорити про деміфологізацію традиційного образу та налагодження міжлітературної комунікації.

Голдінгівські літературні варіанти традиційного сюжетно-образного матеріалу переконливо підтверджують змістову ефективність використання духовного надбання минулого для відображення актуальних проблем сучасності. Звернення до міфологічної, біблійної та фольклорної, традиції виводить проблематику романів за межі конкретно-історичного, соціального, але разом з тим твори Голдінга продовжують залишатися злободенними. Міфологічний підтекст лише підкреслює, що духовні проблеми є найбільш актуальними на сучасному етапі розвитку цивілізації.

Геніальність письменника полягає саме у *його* способах та методах художнього втілення, з точки зору *його* життєвої позиції, крізь призму авторського “Я”, що є невід’ємною частиною загальнолюдського “Ми”. Він досягнув майстерності художнього відображення цілісної картини світу через символічність його романів, показав, звертаючись до традиційного сюжетно-образного матеріалу, безперервність відновлення людського досвіду та всеохоплюючі можливості пам’яті людства.

Основні положення дисертації викладено у публікаціях:

1. Нямцу А.Є., Литвинюк О.М. Міфопоетика Вільяма Голдінга: монографія / А.Є. Нямцу, О.М. Литвинюк. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 232 с. (авторові дисертації належать “Вступ”, розділи 2-4, “Замість висновків”).

2. Федорчак О.М. Своєрідність переосмислення традиційного мотиву у романі В. Голдінга “Володар мух” / О.М. Федорчак // Філологічні студії: збірник наукових праць Волинського національного університету імені Лесі Українки. – Луцьк, 2008. – С. 171-177.

3. Федорчак О.М. Інтерпретація мотиву робінзонади у романі В.Голдінга “Володар мух” / О.М. Федорчак // Наукові праці Кам’янець-Подільського державного університету. Філологічні науки. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2008. – Вип. 16. – Т. 2. – С. 197-205.

4. Литвинюк О.М. “Володар мух” Вільяма Голдінга та “Володарка каміння” Емми Теннант / О.М. Литвинюк // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки.– Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2009. – Вип. 18. – С. 240-242.

5. Литвинюк О.М. Традиції та новаторство у повісті Вільяма Голдінга “Надзвичайний посол” / О.М. Литвинюк // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2009. – Вип. 20. – С. 355-358.

6. Литвинюк О.М. Традиції у трансформуванні жанру антиутопії у ХХ ст. (на матеріалі роману В.Голдінга “Володар мух”) / О.М. Литвинюк // Біблія і культура: науково-теоретичний журнал / за ред. А.Є. Нямцу. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – Вип. 13. – С. 333-339.

7. Литвинюк О.М. Голдінгівська літературна версія традиційного сюжетно-образного матеріалу / О.М. Литвинюк // Науковий вісник Чернівецького національного університету: збірник наукових праць. – Вип. 521: Романо-слов’янський дискурс. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – С. 66-70.

8. Литвинюк О.М. Функціональність загальнокультурних традицій у романі В. Голдінга “Злодюжка Мартін” / О.М. Литвинюк // Біблія і культура: науково-теоретичний журнал. / за ред. А.Є. Нямцу. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – Вип. 12. – С. 101-106.

9. Литвинюк О.М. Інтерпретація легендарно-міфологічного традиційного матеріалу в романах В. Голдінга / О.М. Литвинюк // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного

університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. Випуск 24. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2010. – С. 368-375.

10. Литвинюк О.М. Літературна традиція у творчості Вільяма Голдінга (на матеріалі роману “Спадкоємці”) / О.М. Литвинюк // Науковий вісник Чернівецького національного університету: збірник наукових праць. – Вип. 537: Романо-слов'янський дискурс. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – С. 111-115.

11. Федорчак О.М. Аксиологічна трансформація традиційних структур в прозі Вільяма Голдінга та Джона Апдайка / О.М. Федорчак // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів, присвяченої 90-річчю Кам'янець-Подільського національного університету: у 5 т. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2008. – Вип. 7. – Т. 3. – С. 37-38.

12. Литвинюк О.М. Аксиологічна функція простору у романах В.Голдінга / О.М. Литвинюк // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – Вип. 466-467.– С. 205-209.

13. Литвинюк О.М. Інтерпретація легендарно-міфологічного традиційного матеріалу у романі Джона Апдайка “Кентавр” / О.М. Литвинюк // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Вип. 1. – С. 113-114.

14. Литвинюк О.М. Переплетення трагічного та комічного в інтерпретації античних сюжетів (на матеріалі роману “Кентавр” Джона Апдайка) / О.М. Литвинюк // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 5 т. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2009. – Вип. 8.– Т. 3. – С. 17-18.

15. Литвинюк О.М. Аксиологічна трансформація міфу про Прометея в контексті романів Вільяма Голдінга / О.М. Литвинюк // Науковий вісник Чернівецького університету: збірник наукових праць. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – Вип. 504-505. – С. 178-184.

16. Литвинюк О.М. Традиція у повістях В. Голдінга “Надзвичайний посол”, “Клонк клонк”, “Бог скорпіон” / О.М. Литвинюк // Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – Вип. 2. – С. 74-75.

АНОТАЦІЯ

Литвинюк О.М. Аксиологічна трансформація загальнокультурних традицій у контексті творчості Вільяма Голдінга. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.01.05 – порівняльне літературознавство. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2011.

У дисертації представлено комплексне дослідження особливостей переосмислення традиційних образів, сюжетів та мотивів у прозових творах В. Голдінга. Розглянуто закономірності якісного переосмислення традиційної семантики та аксіологічних доміант легендарно-міфологічного матеріалу у романах автора. Виявлено, що функціонування традиційних сюжетів, образів та мотивів у творчій спадщині В. Голдінга має наступні характеристики: направленість на внутрішній світ особистості, деканонізація утверджених норм та морально-естетичних директив, зміна етичних орієнтирів, драматизація давніх колізій та психологізація загальновідомих образів. Вивчення закономірностей функціонування традиційного сюжетно-образного матеріалу у літературі ХХ ст. на матеріалі творчості В. Голдінга показує, що легендарно-міфологічні структури зберігають свою потенційну актуальність упродовж століть, до них постійно звертаються для осмислення як загальнолюдського так і конкретного національно-історичного. Проблема переакцентуації (перекодування, переосмислення) тексту завжди була вагомим, а у другій половині ХХ ст. з глобальним поширенням процесу неоміфологізму в літературі вона набула особливого звучання.

Результати дослідження показали, що саме через метафоричність та символічність романів Голдінга пошук джерел, дійсно, може бути нескінченним. Це дозволяє співвідносити їх зміст з широким культурним контекстом. При цьому в основі численних і, на перший погляд, еkleктичних зіставлень романів Голдінга з різними джерелами виявляється певна система. Згадані у дисертації літературні твори-зразки відносяться до різних історичних епох, кожна з яких давала свою відповідь на питання, до яких повертається англійський прозаїк: які шляхи етичного порятунку людини, його самовизначення у світі, що складає основу етики і цивілізованості особистості.

Ключові слова: традиція, інтертекст, міф, традиційні образи та сюжети.

АННОТАЦИЯ

Литвинюк О.Н. Аксиологическая трансформация общекультурных традиций в контексте творчества У. Голдинга. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук по специальности 10.01.05 – сравнительное литературоведение. – Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка. – Тернополь, 2011.

Диссертация посвящена комплексному исследованию особенностей переосмысления традиционных образов, сюжетов и мотивов в творчестве У. Голдинга. Рассматриваются закономерности качественного переосмысления традиционной семантики и аксиологических доминант легендарно-мифологического материала в романах писателя. Определено, что функционирование традиционного материала в произведениях писателя имеет следующие характеристики: направленность на внутренний мир личности, деканонизация утвержденных норм и морально-эстетических директив, смена этических ориентиров, драматизация давних коллизий и психологизация общеизвестных образов. Изучение закономерностей функционирования традиционного сюжетно-образного материала в литературе XX века на материале творчества У. Голдинга показывает, что легендарно-мифологические структуры сохраняют свою потенциальную актуальность на протяжении веков, к ним постоянно обращаются для осмысления как общечеловеческого, так и конкретного национально-исторического. Проблема переакцентуализации (перекодирования, переосмысления) текста всегда была весомой, а во второй половине XX века с глобальным расширением процесса неомифологизации в литературе она обрела особое звучание.

Результаты исследования показали, что именно через метафоричность и символичность романов У. Голдинга поиск источников может быть бесконечным. Это позволяет соотносить их смысл с широким культурным контекстом. При этом среди многочисленных, и на первый взгляд, выборочных сравнений романов У. Голдинга с разными источниками прослеживается некоторая система. Упомянутые в диссертации произведения-образцы относятся к разным историческим эпохам, каждая в свою очередь давала ответ на вопросы, к которым обращается английский прозаик: какие пути этического спасения человека, его самоутверждение в мире, что составляет основу этики и цивилизованности личности.

Творческий метод У. Голдинга – это синтез разных сфер человеческих знаний, сложный конгломерат философских взглядов, индивидуально-авторская интерпретация традиционного материала и метажанровая форма, позволяющая “вместить” все сложное и часто противоречивое разнообразие смысла. Главной чертой творчества автора является тенденция мифотворчества, позволяющая ему создать индивидуальную художественно-символическую модель мира со структурными чертами мифа.

Ключевые слова: традиция, интертекст, миф, традиционные образы и сюжеты.

SUMMARY

Lytvynyuk O. M. Axiological transformations of the all cultural tradition in the context of the novels by W. Golding. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Philology, speciality 10.01.05 – Comparative Literature Studies. – Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University of Ternopil. – Ternopil, 2011.

The thesis focuses on the investigation of the reinterpretation peculiarities of the traditional images, plots and motifs in W. Golding's novels. Typology and peculiar features in transformation of the axiological dominants and traditional meanings of the traditional material in the works by W. Golding have been analyzed. Functioning of the traditional plots, images and motifs in Golding's novels is claimed to have the following distinctions: direction into the inner world of the individual, decolonization, change of ethical standards, dramatization of the old conflicts and collisions.

The main attention is given to the genre specific of traditional material transformation in the novels by W. Golding. The influence of historical and social-political factors on the literary interpretation of the 20th century has been comprehended.

The general tendencies in the interpretation of widely known material in W. Golding's novels have been determined. It is proved that creative heritage of W. Golding shows different aspects of forms and ways interpretation in the literature of the 20th century.

The obtained results promote further study author's novels, their artistic problems, intertextuality, integrity and consistency of W. Golding's works.

Key words: tradition, intertext, myth, traditional images and plots.

Підписано до друку 26.08.2011 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Times New Roman.
Папір друк. Умов. друк. арк. 0,9.
Умовн. фарб. відб. 1,0. Друк RESO.
Наклад 100 прим. Зам. № 147

Редакційно-видавничий відділ
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027